

Τίτλος Μαθήματος: Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία

Κωδικός Μαθήματος: ΓΛ0307

Διδάσκων: Διδάσκουσα: Τσιλιμένη Τασούλα, tsilimeni@uth.gr

Είδος Μαθήματος: Υποχρεωτικό

Εξάμηνο: 1^ο και 2^ο

Μονάδες ECTS: 6

Περιγραφή του μαθήματος - στόχοι: Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση και γνωριμία των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες που αφορούν την εξέλιξη της ελληνικής παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας και με ευρύτερο χώρο της παιδικής λογοτεχνίας. Το μάθημα στοχεύει να: (α) εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στις συνθήκες ανάπτυξης και εξέλιξης του παιδικού βιβλίου, (β) να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τα λογοτεχνικά είδη και γένη, (γ) να τους/τις φέρει σε επαφή με θεμελιώδη και βασικά λογοτεχνικά έργα και τους/τις εκπροσώπους της παιδικής λογοτεχνίας, δ) να εισάγει στους φοιτητές/τριες σε βασικές θεωρίες και απόψεις για την Π.Λ. Το μάθημα έχει ως κεντρικό άξονα την κατανόηση του ιστορικού, κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου που διαμόρφωσε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Παιδικής Λογοτεχνίας και που συνέβαλλε γενικότερα στη διαμόρφωση της πορείας του παιδικού βιβλίου στη χώρας μας.

Προσδιορίζονται θεωρητικές απόψεις που αφορούν το παιδί αναγνώστη και το ρόλος τους στην ερμηνεία και προσέγγιση της παιδικής λογοτεχνίας. Μεταφράσεις και διασκευές βιβλίων για παιδιά

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση του μαθήματος περιλαμβάνει (α) γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου και (β) παράδοση και παρουσίαση από τους/τους φοιτητριες/τές σύντομων εργασιών. Οι φοιτητριες/τές αξιολογούνται συνδυαστικά.

Διδακτική Μεθοδολογία: Διαλέξεις, συζήτηση - εισαγωγή θεωρητικών ζητημάτων με βάση τη βιβλιογραφία, μελέτη 2 τουλάχιστον λογοτεχνικών βιβλίων από τους/τις φοιτητές/τριες.

Διδακτέα - εξεταστέα ύλη και βιβλιογραφία του μαθήματος: Ως διδακτέα και εξεταστέα ύλη του μαθήματος θεωρούνται τα περιεχόμενα των σεμιναρίων (διαλέξεις, συζήτηση στην ολομέλεια, οι διδακτικές σημειώσεις εφόσον και στην περίπτωση που η διδάσκουσα παραδώσει σημειώσεις, οι ιστοσελίδες στις οποίες η διδάσκουσα θα παραπέμπει τους/τις φοιτητές κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, τα αντίστοιχα συγγράμματα, οι εργασίες που θα εκπονήσουν προαιρετικά οι φοιτητές/τριες, οι σύντομες υποχρεωτικές εργασίες τις οποίες τυχόν θα ορίζει εκάστοτε η διδάσκουσα, καθώς και τα λογοτεχνικά βιβλία που θα ορίζει η διδάσκουσα.

Λέξεις κλειδιά: Λογοτεχνικό βιβλίο, ιστορία, λογοτεχνικά είδη, συγγραφείς, ιδεολογία κριτική, παραμύθι, μικρή ιστορία, παιδική ποίηση, εφηβικό και παιδικό μυθιστόρημα, εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο, διακειμενικότητα, μεταφράσεις, διασκευές.

Διάγραμμα περιεχομένων του μαθήματος:

(Σημείωση: Είναι στην κρίση της διδάσκουσας οποιαδήποτε αλλαγή διαγράμματος)

1η εβδομάδα

- Προσδιορισμός της έννοιας «παιδική λογοτεχνία»
- Αναγκαιότητα μελέτης της παιδικής λογοτεχνίας. Λογοτεχνία και Εκπαίδευση
- Βασικές αναφορές στις θεωρίες «παιδί αναγνώστης».

2η εβδομάδα

- Οι απαρχές της παιδικής λογοτεχνίας, ρεύματα, εκπρόσωποι, έργα
- Τα παιδικά περιοδικά

3η εβδομάδα

- Σύντομη ιστορική επισκόπηση της πορείας και εξέλιξης της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας
- Ιστορικό διάγραμμα της Π.Λ., παράγοντες και φορείς που επηρέασαν την εξέλιξή της Π.Λ.

4η εβδομάδα

- Η Π.Λ. μετά το 1970: Βασικά χαρακτηριστικά. Τα λογοτεχνικά γένη και είδη: Γενικά.
- Η Πεζογραφία και τα είδη της

α) Το παραμύθι: λαϊκό και σύγχρονο. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Ομοιότητες /διαφορές, εκπρόσωποι.

5η εβδομάδα

β) Οι μικρές ιστορίες. Εννοιολογικός προσδιορισμός. Εκπρόσωποι, έργα.

- Αναγνώσεις παραμυθιών και Μικρών Ιστοριών. Εντοπισμός των χαρακτηριστικών από τους/τις φοιτήτριες. Η διακειμενικότητα στις Μ.Ι. και στην Π.Λ.
- Πρώτη εργασία/καθοδήγηση

6η εβδομάδα

- γ) Το μυθιστόρημα(γενικά). Το παιδικό/εφηβικό μυθιστόρημα. Τα είδη του μυθιστορήματος.(κοινωνικό, ιστορικό)
- Βασικοί εκπρόσωποι και έργα.
- Ανάγνωση μυθιστορήματος/ Δεύτερη εργασία/καθοδήγηση

7η εβδομάδα

- δ) Τα είδη του μυθιστορήματος (συνέχεια). (οικολογικό, επιστημονικής φαντασίας, bildungsroman και άλλα)
- Βασικοί εκπρόσωποι και έργα.

8η εβδομάδα

- Βιβλίο γνώσης (εισαγωγή, είδη, παραδείγματα)

9η εβδομάδα

- Η Ποίηση . Εισαγωγή. Οι βασικότεροι εκπρόσωποι πριν το 1970.
- Α. Η ποίηση μετά το 1970. (ρεύματα). Βασικοί εκπρόσωποι και έργα

10η εβδομάδα

- Β. Η ποίηση μετά το 1970 (συνέχεια/ρεύματα) Βασικοί εκπρόσωποι και έργα
- Σύγχρονα ποιητικά μοντέλα.
- Το λίμερικ.
- Τα Χαϊκού
- Το ιδεόγραμμα
- Απόπειρες δημιουργίας σύγχρονων μοντέλων από τους/τις φοιτητές/τριες

11η εβδομάδα

- Ιδεολογία και Π.Λ.
- Παραδείγματα
- Έμφυλες αναπαραστάσεις στην Π.Λ
- Παράδοση εργασιών(υποχρεωτικών)

12η εβδομάδα

- Μεταφράσεις και διασκευές βιβλίων για παιδιά

13η εβδομάδα

- Ανασκόπηση του μαθήματος

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

Αναγνωστόπουλος, Β.Δ.(1996). *Τάσεις και εξελίξεις της Παιδικής λογοτεχνίας*, Εκδόσεις των φίλων, Αθήνα

Αναγνωστόπουλος, Β.Δ. *Ιστορικό διάγραμμα της Π.Λ.* , περιοδικό «Διαδρομές», τ.105 σελ. 22-31 . Διαθέσιμο στο http://www.psichogios.gr/datafiles/videos/t.%20105_screen.pdf

Γιαννικοπούλου Α.(2008) *Το σύγχρονο εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο*, Παπαδόπουλος, Αθήνα

Ζερβού, Α.(1997), *Στη χώρα των θαυμάτων*, Πατάκης, Αθήνα

Κανατσούλη, Μ.(2005). *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής Λογοτεχνίας*, University

Press, Θεσσαλονίκη.

Κανατσούλη Μ.(2000). *Ιδεολογικές διαστάσεις της Παιδικής λογοτεχνίας*, Αθήνα: Τυπωθήτω, Δαρδανός.

Αθήνα

Κανατσούλη, Μ. & Πολίτης, Δ. (επιμ.), Από την ποιητική της εφηβείας στην αναζήτηση της ερμηνείας της, Αθήνα, Πατάκης, 2010, 291-316.

Καρακίτσιος Α.(2002). *Σύγχρονη παιδική ποίηση*, Σύγχρονοι Ορίζοντες, Αθήνα

Οικονομίδου Σ. (2011) *Χίλιες και μία ανατροπές, η νεοτερικότητα στη λογοτεχνία για μικρές ηλικίες* , Πατάκης, Αθήνα

Κατσίκη-Γκίβαλου, Α. (επιμ.), *Παιδική Λογοτεχνία. Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα, Καστανιώτης, τ. Α΄ 1993

και τ. Β΄ 1994 «Κείμενα», ηλ. Περιοδικό, www.keimena.ece.uth.gr

Σακελλαρίου, Χ.(2008). *Ιστορία της Παιδικής λογοτεχνίας*, Νόησις, Αθήνα

Τσιλιμένη Τ. (2007), *Το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο. Όψεις και απόψεις*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος

Tsilimeni, T. & Panaou, P. *Poetry for young people in Greece: Themes, forms, types and trends*, [Bookbird \(49\)2\(2011\)](#)pp. 17-24
(<http://muse.jhu.edu/login?auth=0&type=summary&url=/journals/bookbird/v049/49.2.tsilimeni.html>)

Παπανικολάου Ρ. & Τσιλιμένη Τ.(2010), *Η παιδική λογοτεχνία στο νηπιαγωγείο*, Καστανιώτης, Αθήνα

Perry Nodelman(2009), *Λέξεις για τις εικόνες: Η αφηγηματική τέχνη του εικονογραφημένου βιβλίου*, μετφ. Πανάου Π., επιμ. Τσιλιμένη Τ., Πατάκης, Αθήνα

Χαντ, Π.(1996), *Κριτική, Θεωρία και Παιδική Λογοτεχνία*, μετάφραση: Ευγενία Σακελλαριάδου- Μένη Κανατσούλη, Πατάκης, Αθήνα